

Zygmunt Albrecht

Wspomnienie pośmiertne : Profesor dr Józef Litwin

Palestra 10/11(107), 69-70

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Profesor dr Józef Litwin

W dniu 11 października 1966 r. zmarł przedwcześnie ku głębokiemu żalowi prawnictwa polskiego, a szczególnie prawnictwa łódzkiego, profesor zwyczajny UŁ, dr Józef Litwin, wieloletni adwokat, działacz polityczny i społeczny.

Prof. dr Litwin urodził się w Łodzi, w rodzinie lekarskiej, w dn. 16 listopada 1904 r. Po skończeniu szkoły średniej odbywał w latach 1923—1927 studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując tam magisterium.

Po odbyciu aplikacji sądowej wstąpił do adwokatury i odbył aplikację adwokacką pod patronatem znanego adwokata łódzkiego Emila Montlaka, zmarłego tragicznie podczas wojny. Od wiosny 1934 roku, po złożeniu egzaminu adwokackiego, rozpoczął wykonywanie zawodu adwokata. Jednocześnie w latach 1932—1939 był st. asystentem przy Katedrze Prawa Administracyjnego w Oddziale Łódzkiej Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Kampanię wrześniową 1939 r. odbył w służbie czynnej jako oficer rezerwy, a po kapitulacji Warszawy dostał się do niewoli niemieckiej. Okres wojny przeżył w oficerskim obozie jeńców, w tzw. oflagu w Woldenbergu (obecnie Dobiegniewo).

Po wyzwoleniu był czynny w roku 1945 jako radca ministerialny w Departamencie Ustawodawczym Ministerstwa Sprawiedliwości. Następnie powrócił do Łodzi, gdzie wykonywał w latach 1945—1950 praktykę adwokacką. W latach 1947—1950 był równocześnie członkiem Naczelnej Rady Adwokackiej. Od roku 1947 do roku 1957 był członkiem Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi.

W roku 1947 uzyskał na Uniwersytecie Poznańskim tytuł doktora.

W roku 1948 objął kierownictwo Katedry Prawa Administracyjnego na Uniwersytecie Łódzkim, najpierw jako zastępca profesora, następnie od roku 1950 jako profesor nadzwyczajny i wreszcie od roku 1959 jako profesor zwyczajny. W latach 1949—1950 był dziekanem Wydziału Prawa UŁ, a w latach 1950—1955 prorektorem Uniwersytetu Łódzkiego.

Prof. dr J. Litwin był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1960—1963), członkiem Komitetu Nauk Prawnych PAN, Komisji Kodyfikacyjnej, członkiem Zarządu Głównego Zrzeszenia Prawników Polskich.

Otrzymał w r. 1963 nagrodę indywidualną II stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego za szczególne osiągnięcia dydaktyczne i wychowawcze oraz w zakresie procesu dydaktycznego i wychowania młodej kadry naukowej. W roku 1965 uzyskał nagrodę Miasta Łodzi w zakresie nauk humanistycznych.

Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem

Oficerskim, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem X-lecia Polski Ludowej, Honorową Odznaką Miasta Łodzi, złotą Odznaką ZPP.

Zmarły miał wszelkie predyspozycje do szczytowych osiągnięć w nauce. Miałem szczęście poznać Go bliżej, gdy sam już byłem adwokatem, a On rozpoczynał aplikację adwokacką. Już wówczas był wybitnym znawcą przepisów z zakresu prawa administracyjnego, uchodząc w tej dziedzinie za eksperta dla najbardziej doświadczonych adwokatów. Nie kusiły Go nigdy zarobki z praktyki adwokackiej, przekładał nad nie studia swego ulubionego przedmiotu. Począwszy od roku 1930 napisał wiele dziesiątków prac z dziedziny prawa i historii prawa, rozpraw i artykułów, komentarzy i zbiorów tekstów, wiele — w postaci publikacji książkowej.

Właściwa biografia naukowa prof. Litwina, która ukaże się na pewno w opracowaniu kompetentnych ludzi, da obraz Jego wielkich osiągnięć w dziedzinie publikacji naukowych. Ja ze swej strony chcę podkreślić, jak ogromną wartość dla praktyków ma Jego encyklopedyczne dzieło, nazwane skromnie komentarzem, poświęcone prawu o aktach stanu cywilnego. Wbrew często spotykanym zjawiskom w publikacjach naukowych, nie obawia się on rozwiązywania problemów praktycznych; myślę że również to znamionuje Jego wielkość naukową.

Od roku 1950 nie wykonywał już zawodu adwokata, jednakże pozostawał na liście adwokatów, a z adwokaturą, której poświęciła się także i Jego Małżonka, Maria Litwinowa, utrzymywał żywe i stałe kontakty. W istocie rzeczy myśmy Go eksploatowali, a On godził się na to świadomie. Nigdy nie odmawiał nikomu rady prawnej, nie odmawiał wskazania właściwych źródeł pomocnych do rozwiązania skomplikowanego problemu. Uczestniczył jako egzaminator w egzaminach adwokackich, pomagał nam w ustaleniu zakresu stosowania kodeksu postępowania administracyjnego w pracy organów samorządu adwokackiego.

Profesor Litwin posiadał encyklopedyczną wiedzę i rozporządzał fenomenalną pamięcią. Władał znakomicie słowem, był wybitnym znawcą literatury ojczystej i obcej. Jego recenzja książki S. Breyera pt. „Spór Horeszków z Soplicami” jest moim zdaniem perełką literacką (podobnie zresztą jak sama recenzowana książka). W dobie Kongresu Kultury Polskiej talenty Zmarłego jako krzewiciela kultury zasługują na szczególne podkreślenie.

W każdej fazie swej pracy naukowej lub adwokackiej Zmarły był niezmiernie ceniony. Był w swoim czasie również członkiem najwyższej instancji dyscyplinarnej adwokatury oraz członkiem Komitetu Redakcyjnego „Palestry”.

Prof. dr Litwin był człowiekiem niezwykle wysokich zasad moralnych. Z tolerancją właściwą tylko ludziom prawdziwie mądrym i o głębokiej wiedzy, pobłażliwie patrzył na braki innych w tej dziedzinie. Za to był bezkompromisowy wobec nieuczciwości, obłudy i nadmiernego spryciarstwa. Odkąd Go pamiętam, był zawsze gorącym rzecznikiem postępu społecznego i politycznego.

Odszedł od nas człowiek wielkiej wiedzy i prawości charakteru.

Pamięć o Nim zachowamy trwale.

Zygmunt Albrecht, adwokat
Dziekan RA w Łodzi